

Powszechny Spis Rolny 2020 – wyniki ostateczne w województwie świętokrzyskim część II

↑ 19,3%

Wzrost zużycia nawozów mineralnych NPK w porównaniu z PSR 2010

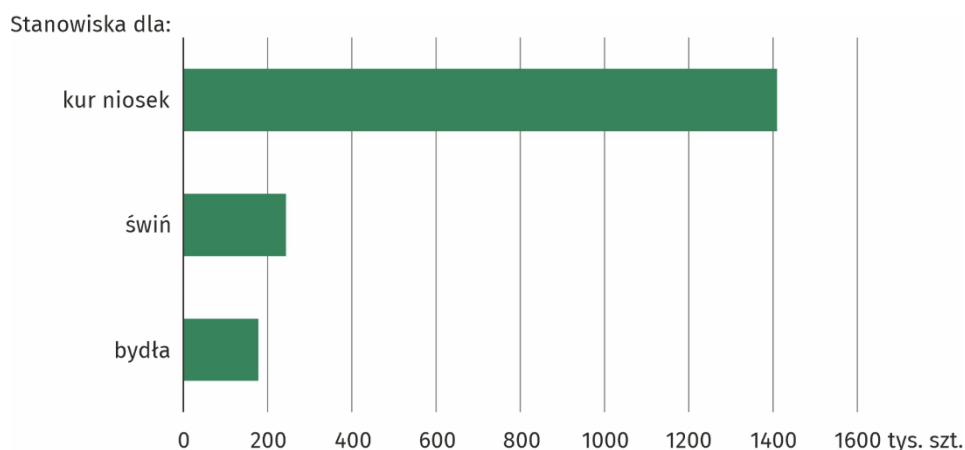
Według ostatecznych wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020¹ odnotowano wyraźny wzrost zużycia nawozów mineralnych (łącznie azotowych, fosforowych i potasowych) NPK oraz wapniowych w porównaniu z wynikami uzyskanymi w PSR 2010. W analizowanym okresie znacząco zmniejszyło się zużycie obornika i gnojówki, a zwiększyło gnojowicy. W okresie dziesięciu lat zmniejszyła się ilość gospodarstw indywidualnych, gdzie końcowa

produkcja rolnicza przeznaczona była na sprzedaż oraz gdzie końcowa produkcja rolnicza przeznaczona była głównie (w tym wyłącznie) na samozaopatrzenie gospodarstwa domowego.

1. Stanowiska w budynkach inwentarskich dla bydła, świń i drobiu (kur niosek)

Według ostatecznych wyników Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. w województwie świętokrzyskim w budynkach inwentarskich było 178,3 tys. stanowisk dla bydła (2,5% ogółu stanowisk dla bydła w Polsce). Średnio na 1 gospodarstwo posiadające bydło w województwie świętokrzyskim przypadało 12 stanowisk w budynkach inwentarskich, a w Polsce wskaźnik ten wynosił 26 stanowisk. W województwie najwyższą średnią odnotowano w gminach: Słupia (25 stanowisk), Białtów (22) i Wojciechowice (21).

Wykres 1. Stanowiska w budynkach inwentarskich dla bydła, świń i kur niosek w 2020 r.

02.09.2022 r.

Powszechny Spis Rolny (PSR) został przeprowadzony na terytorium Polski w okresie od 1 września do 30 listopada 2020 r., według stanu na 1 czerwca 2020 r.

Spisem rolnym, jako badaniem pełnym, zostały objęte gospodarstwa rolne, których użytkownikami były osoby fizyczne (gospodarstwa indywidualne) oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej

Średnio na 1 gospodarstwo posiadające bydło przypadało 12 stanowisk w budynkach inwentarskich, a w Polsce ponad 2 razy więcej

¹ UWAGA. Dane ostateczne na poziomie województwa prezentowane są według siedziby użytkownika gospodarstwa rolnego, natomiast dane na poziomie gmin – według siedziby gospodarstwa.

W 2020 r. w budynkach inwentarskich było 243,8 tys. stanowisk dla świń (2,0% stanowisk dla świń w Polsce). Przeciętnie na 1 gospodarstwo posiadające świnię w województwie przypadało 68 stanowisk w budynkach inwentarskich, wobec 144 stanowisk w kraju.

Wyniki PSR 2020 wykazały, że najwięcej stanowisk w budynkach inwentarskich było dla kur niosek – 1409,4 tys. sztuk (stanowiło to 2,3% stanowisk dla kur niosek w Polsce). Średnio 1 gospodarstwo posiadające kury nioski w województwie świętokrzyskim miało 49 stanowisk w budynkach inwentarskich, a w Polsce 174 stanowiska. Największa średnia była w gminach Suchedniów (1125 stanowisk) oraz Miedziana Góra (342).

2. Budynki i budowle gospodarcze

Według ostatecznych wyników Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. w województwie świętokrzyskim, podobnie jak w kraju najpopularniejszym budynkiem gospodarczym były stodoły, które posiadało 49,7 tys. gospodarstw - 62,3% ogółu gospodarstw w województwie (w Polsce 56,1%) W gospodarstwach rolnych w województwie znajdowało się ich 50,9 tys. (6,6% wszystkich stodoł w Polsce). Średnia ich pojemność wynosiła 1894,4 m³, a w Polsce 1745,0 m³. Pod względem liczby stodoł świętokrzyskie zajęło 8. miejsce w kraju, a pojemności 2. lokatę za województwem podkarpackim.

Według wyników PSR w 2020 r. specjalistyczne budynki inwentarskie (obory, chlewnie i kurniki) posiadało 11,9 tys. (14,9%) ogółu świętokrzyskich gospodarstw rolnych (w Polsce 20,6%).

W 2020 r. 7,4 tys. gospodarstw rolnych w województwie świętokrzyskim miało obory, co stanowiło 9,2% gospodarstw ogółem (w Polsce 15,3%). Liczba obór zlokalizowanych w tych gospodarstwach wyniosła 7,5 tys. (3,7% obór w Polsce). Przeciętna wielkość obory w województwie wynosiła 138,4 m², zaś w Polsce 239,0 m².

W 2020 r. odnotowano 1,9 tys. gospodarstw rolnych posiadających chlewnie (2,4% gospodarstw rolnych ogółem – w Polsce 4,3%). W województwie było 2,0 tys. chlewni, co stanowiło 3,0% tego rodzaju budynków w kraju. Średnia wielkość chlewni to 183,8 m², a w Polsce 261,2 m².

W 4,9 tys. gospodarstw rolnych odnotowano kurniki. Znajdowały się one w 6,1% gospodarstw ogółem (w Polsce 6,4%). W 2020 r. kurników było 5,3 tys. sztuk, a przeciętna wielkość wyniosła 126,2 m² – w Polsce 237,6 m².

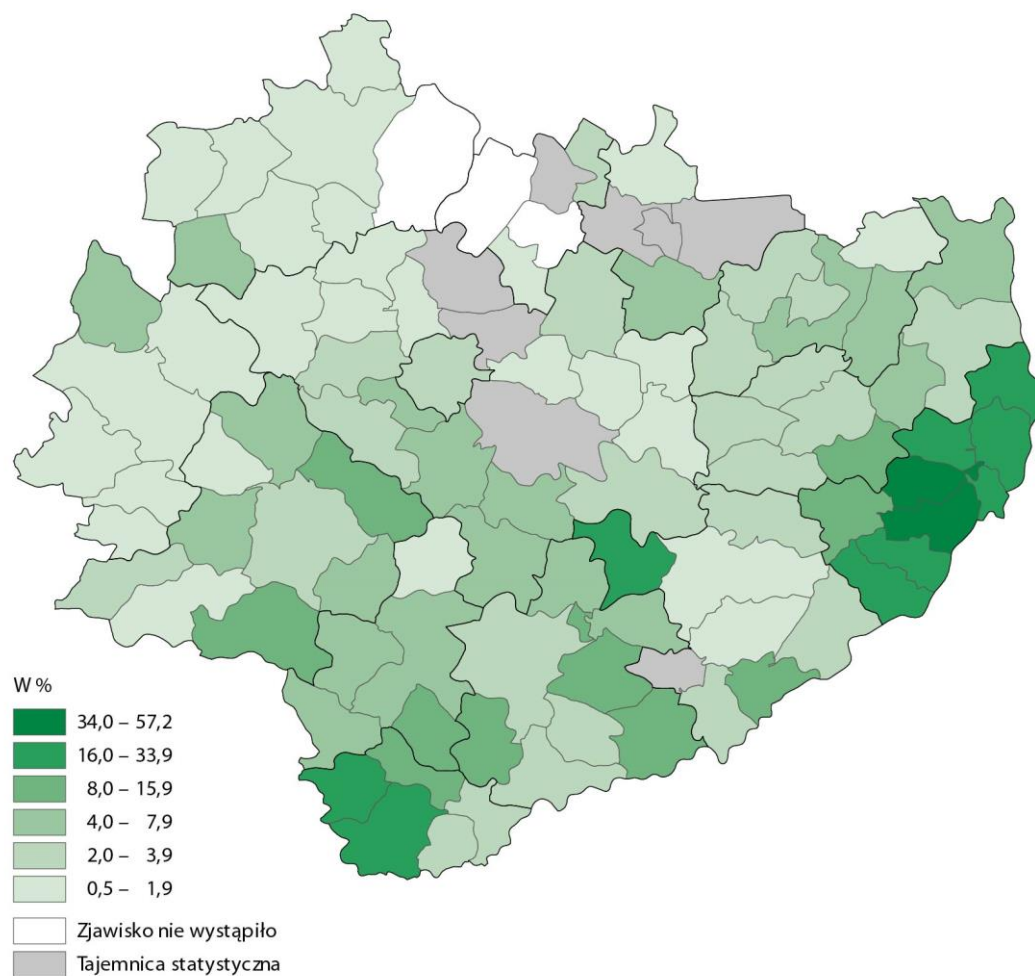
Według wyników PSR 2020 gospodarstw z sortowniami, przechowalniami i chłodniami było 6,2 tys. (7,8% ogółu gospodarstw rolnych – w Polsce 4,6%). W gospodarstwach rolnych w województwie znajdowało się ich 7,5 tys. (10,3% wszystkich sortowni, przechowalni i chłodni w Polsce). Pod względem liczby tych budynków województwo zajęło 3. miejsce w kraju za województwami mazowieckim i łódzkim. Średnia pojemność sortowni, przechowalni i chłodni wynosiła 83,0 tony, a w Polsce 133,3 tony.

W 2020 r. w budynkach inwentarskich było 243,8 tys. stanowisk dla świń i 1409,4 tys. dla kur niosek

W województwie świętokrzyskim spośród wszystkich budynków gospodarczych najwięcej było stodoł – 50,9 tys., które znajdowały się w 62,3% ogółu gospodarstw rolnych

Województwo świętokrzyskie pod względem liczby sortowni, przechowalni i chłodni zajęło 3 miejsce w kraju

Mapa 1. Udział gospodarstw z sortownikami, przechowalniami i chłodniami w ogólnej liczbie gospodarstw w 2020 r.

Największy odsetek gospodarstw rolnych z sortownikami, przechowalniami i chłodniami w ogólnej liczbie gospodarstw odnotowano w gminach Obrazów 57,2% i Samborzec 52,8%.

Pozostałymi budynkami, w które wyposażone były gospodarstwa rolne były silosy zbożowe, paszowe i na kiszonki.

W 2020 r. najwięcej gospodarstw posiadało silosy zbożowe – 2,9 tys. (3,6% ogółu gospodarstw rolnych – w Polsce 4,7%). W województwie świętokrzyskim znajdowało się ich 4,5 tys. (3,9% silosów zbożowych w Polsce). Przeciętna pojemność silosów zbożowych w województwie wynosiła 51,7 tony, zaś w Polsce 83,6 tony.

Silosy na kiszonki znajdowały się w 0,8 tys. gospodarstwach rolnych, a silosy paszowe w 0,5 tys. W województwie znajdowało się 1,1 tys. silosów na kiszonki i 1,0 tys. silosów paszowych. Średnia pojemność silosów na kiszonki wyniosła 196,2 m³, a silosów paszowych 14,0 ton (w Polsce 338,5 m³ i 12,7 tony).

3. Nawożenie nawozami mineralnymi i naturalnymi

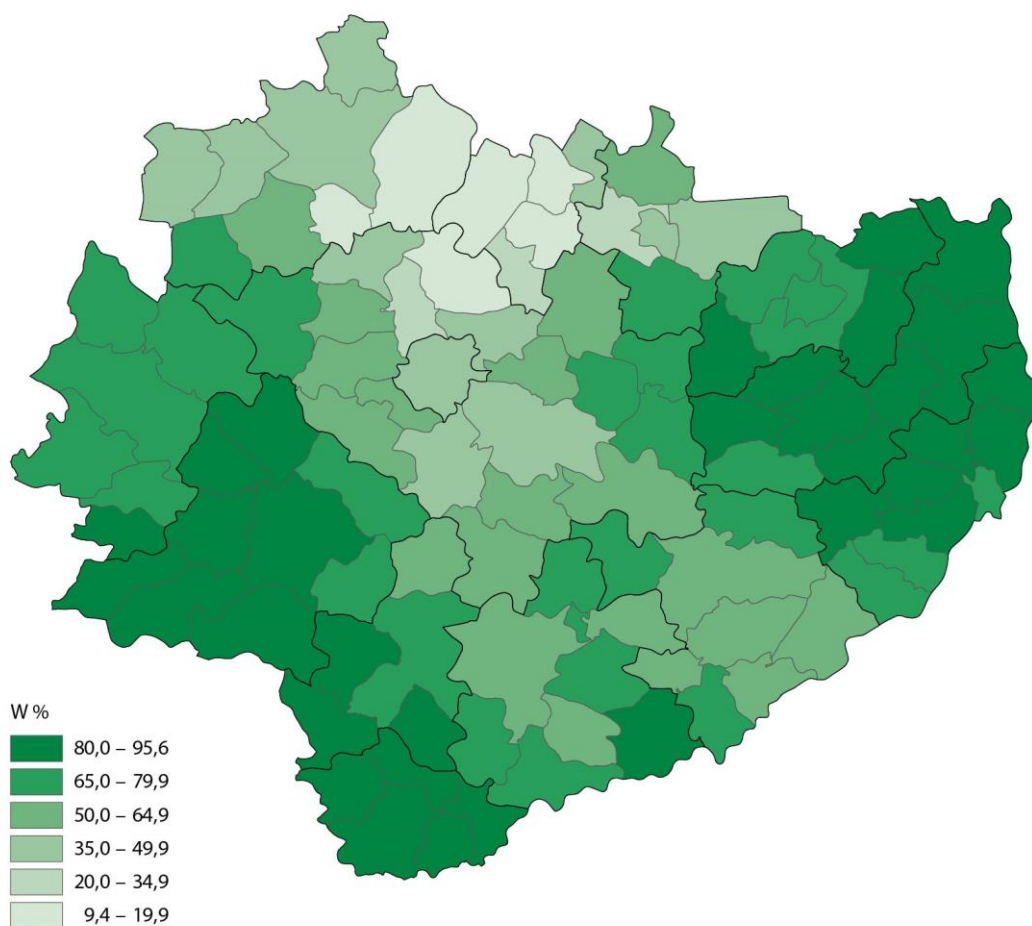
Wyniki PSR 2020 wykazały, że w okresie od 2 czerwca 2019 r. do 1 czerwca 2020 r. 58,2 tys. gospodarstw rolnych - 72,9% ogółu gospodarstw rolnych stosowało nawozy mineralne (w Polsce 71,3%).

Zużycie nawozów mineralnych NPK (łącznie azotowych, fosforowych i potasowych) w badanym okresie było o 19,3% większe niż w 2010 r. i wyniosło 52,7 tys. ton. W tym okresie zużycie nawozów azotowych wzrosło o 0,2%, fosforowych o 14,7%, a potasowych o 73,7%. Udział województwa w krajowym zużyciu nawozów mineralnych wyniósł 2,7% (12 miejsce w kraju).

W 2020 r. na 1 ha użytków rolnych zużyto ogółem 105,5 kg NPK, tj. o 52,5% więcej w porównaniu z 2010 r. W stosunku do średniej krajowej zużycia nawozów mineralnych wynoszącej 130,5 kg na 1 ha użytków rolnych poziom nawożenia w województwie świętokrzyskim był mniejszy o 19,2%.

Najwyższy poziom nawożenia mineralnego wystąpił w gminach: Kazimierza Wielka, w której na 1 ha użytków rolnych zużywano 212,5 kg NPK, a także Skalbierz (189,5 kg) i Opatów (184,3 kg). Najmniejsze zużycie nawozów mineralnych odnotowano natomiast w gminach: Suchedniów (1,8 kg) i Stąporków (3,1 kg) oraz Zagnańsk (5,4 kg).

Mapa 2. Udział gospodarstw stosujących nawożenie mineralne (NPK) w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych w 2020 r.

W porównaniu z wynikami spisu przeprowadzonego w 2010 r. odnotowano wyraźny wzrost zużycia zarówno nawozów mineralnych, jak i wapniowych

Największy udział gospodarstw stosujących nawożenie mineralne (NPK) w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych w 2020 r. odnotowano w gminach: Czarnocin (95,6%) oraz Kazimierza Wielka i Sadowie (po 94,3%).

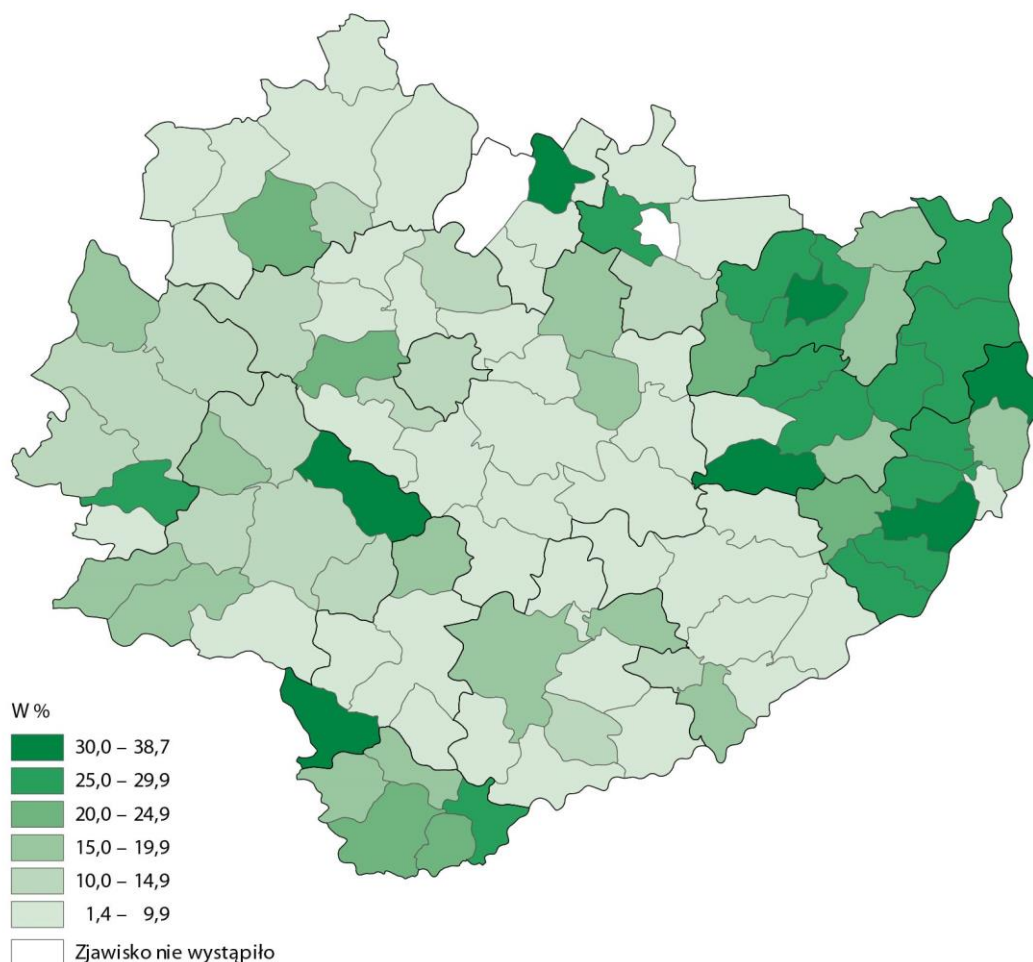
W okresie od 2 czerwca 2019 r. do 1 czerwca 2020 r. 12,3 tys. gospodarstw rolnych (15,4% ogółu gospodarstw rolnych) stosowało nawozy wapniowe (w Polsce 21,3%).

W 2020 r. gospodarstwa rolne pod zasiewy zużyły 25,1 tys. ton nawozów wapniowych i było to prawie 5-krotnie więcej niż 10 lat wcześniej. Na wzrost zużycia tych nawozów wpłynął m.in. wprowadzony w 2019 r. „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie” i związane z tym programem dofinansowanie na realizację przedsięwzięć skutkujących poprawą jakości środowiska, udzielane w ramach pomocy de minimis².

W 2020 r. średnie zużycie nawozów wapniowych (CaO) w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych ogółem wyniosło 50,3 kg i było pięciokrotnie większe niż w 2010 r. W stosunku do średniego krajowego zużycia nawozów wapniowych, wynoszącego 89,6 kg na 1 ha użytków rolnych, poziom nawożenia w województwie świętokrzyskim był mniejszy o 43,9%.

W 2020 r. największe zużycie wapna nawozowego w kg na 1 ha użytków rolnych ogółem odnotowano w gminach: Zawichost (135,1), Strawczyn (134,7) i Waśniów (115,0).

Mapa 3. Udział gospodarstw stosujących nawożenie wapniowe w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych w 2020 r.

² Wielkość pomocy ze strony państwa, która nie wymaga jej wcześniejszego notyfikowania do Komisji Europejskiej. Pułap pomocy de minimis wynosi 200 000 EUR w dowolnie ustalonym okresie 3 lat budżetowych. Zasady udzielania pomocy de minimis reguluje Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych.

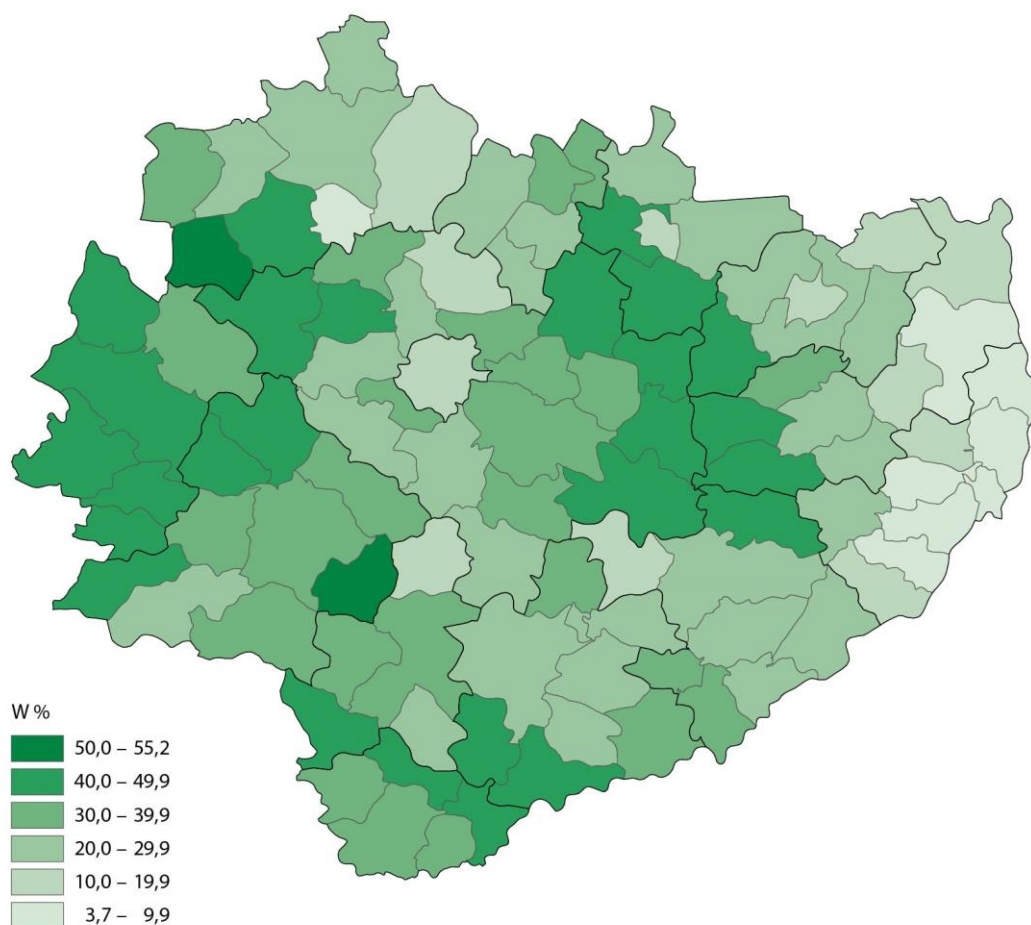
Największy udział gospodarstw stosujących nawożenie wapniowe w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych w 2020 r. odnotowano w gminach: Skarżysko-Kamienna (38,7%), Ostrowiec Świętokrzyski (35,9%) i Samborzec (34,0%).

Wyniki PSR 2020 wykazały, że w okresie od 2 czerwca 2019 r. do 1 czerwca 2020 r. 32,4 tys. gospodarstw rolnych (40,5% ogółu gospodarstw rolnych) stosowało nawozy naturalne (w Polsce 43,7%).

Wśród gospodarstw stosujących nawożenie naturalne dominowały jednostki wykorzystujące obornik – 24,8 tys. gospodarstw rolnych (76,5% ogółu gospodarstw stosujących nawożenie naturalne). W 2020 r. gospodarstwa rolne pod zasiewy zużyły 1003,2 tys. ton obornika i było to o 63,3% mniej niż w 2010 r. Ograniczenie sposobu nawożenia wykorzystującego obornik może być spowodowane spadkiem hodowli bydła i trzody chlewnej w gospodarstwach rolnych.

Mniej popularnym sposobem naturalnego nawożenia było stosowanie gnojówki i gnojowicy. W roku gospodarczym 2019/2020 zużyto 216,8 tys. m³ gnojówki oraz 165,7 tys. m³ gnojowicy odpowiednio o 41,2% mniej i o 32,2% więcej niż w latach 2009/2010.

Mapa 4. Udział gospodarstw stosujących nawożenie obornikiem w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych w 2020 r.

W porównaniu z wynikami spisu przeprowadzonego w 2010 r. znacznie zmniejszyło się zużycie obornika i gnojówki, a zwiększyło zużycie gnojowicy

Największy udział gospodarstw stosujących nawożenie obornikiem w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych w 2020 r. odnotowano w gminach: Imielno (55,2%), Słupia Konecka (53,2%) i Baćkowice (49,4%).

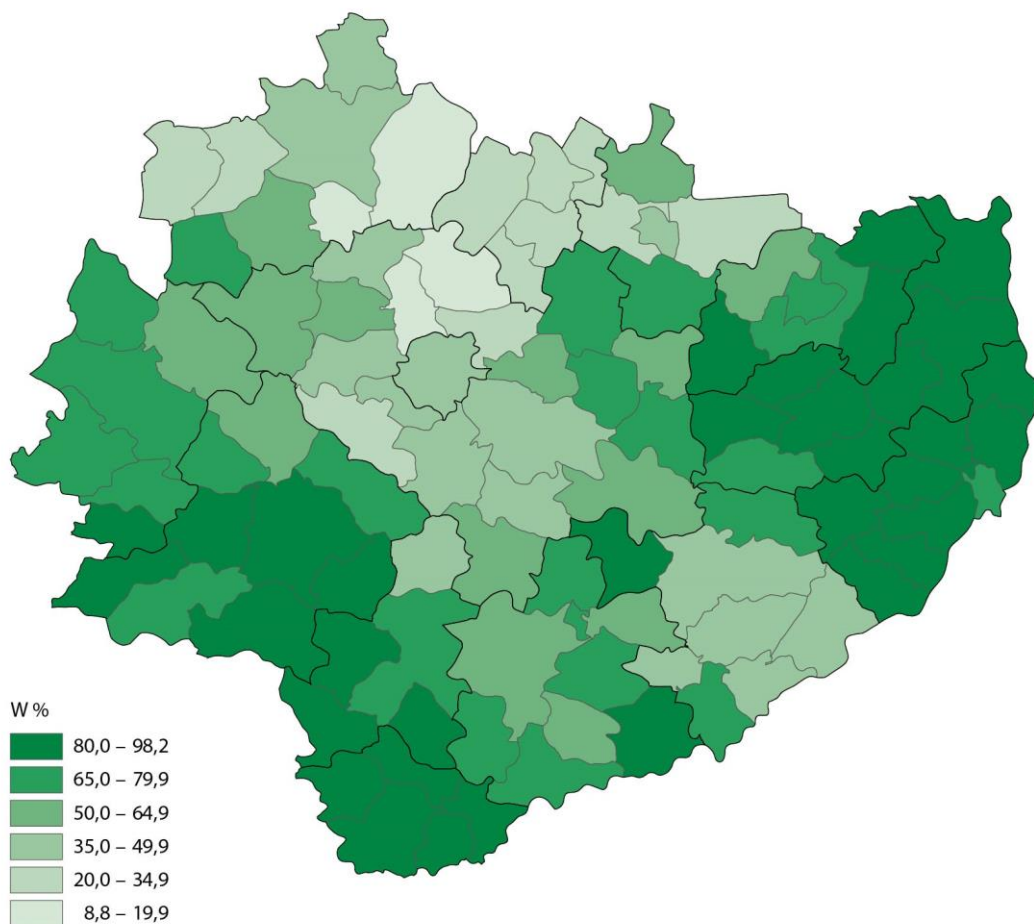
W województwie świętokrzyskim 14,7 tys. gospodarstw rolnych stosowało nawozy naturalne metodą rozrutową z przyoraniem po 4 godzinach, ale do 24 godzin, co stanowiło 18,4% ogółu gospodarstw rolnych. Drugą z najczęstszych metod nawożenia była metoda rozrutowa z przyoraniem do 4 godzin, którą stosowało 13,9 tys. gospodarstw rolnych (17,4% ogółu). Trzecim sposobem była metoda rozrutowa bez przyorania lub przyorania po 24 godzinach – stosowana przez 5,8 tys. gospodarstw rolnych w województwie (7,2%).

W 2020 r. 29,3 tys. gospodarstw rolnych (36,6% ogółu gospodarstw rolnych) przechowywało nawozy naturalne (w Polsce 35,1%). Najczęściej gospodarstwa przechowywały nawozy naturalne na pryzmach bez płyty obornikowej – 9,3 tys. gospodarstw rolnych (11,3% ogółu gospodarstw rolnych). Popularnymi sposobami przechowywania nawozów w województwie świętokrzyskim były też przechowywanie nawozów naturalnych na pryzmach z płytą obornikową – 8,9 tys. gospodarstw rolnych (11,1% ogółu gospodarstw rolnych) i przechowywanie nawozów naturalnych na pryzmach kompostowych – 4,0 tys. gospodarstw (5,0%).

4. Przeznaczenie końcowej produkcji rolniczej

Ważną cechą, a zarazem kryterium klasyfikacji gospodarstw rolnych jest przeznaczenie końcowej produkcji rolniczej. Wyodrębnia się dwa główne kierunki podziału gospodarstw indywidualnych – na gospodarstwa, gdzie końcowa produkcja rolnicza przeznaczona była na sprzedaż i na gospodarstwa, gdzie końcowa produkcja rolnicza przeznaczona była głównie (w tym wyłącznie) na samozaopatrzenie.

Mapa 5. Udział gospodarstw indywidualnych produkujących na sprzedaż w gospodarstwach indywidualnych ogółem w 2020 r.

Wyniki PSR 2020 wykazały, że w województwie świętokrzyskim było 56,0 tys. gospodarstw indywidualnych, gdzie końcowa produkcja rolnicza przeznaczona była na sprzedaż, co stanowiło 70,2% ogółu gospodarstw indywidualnych (w Polsce 70,7%). W okresie dziesięciu lat liczebność tych gospodarstw zmniejszyła się o 26,0%.

Największy udział gospodarstw indywidualnych produkujących na sprzedaż w ogólnej liczbie gospodarstw indywidualnych w 2020 r. odnotowano w gminach: Obrazów (98,2%), Samborzec (97,0%) i Skalbmierz (96,6%).

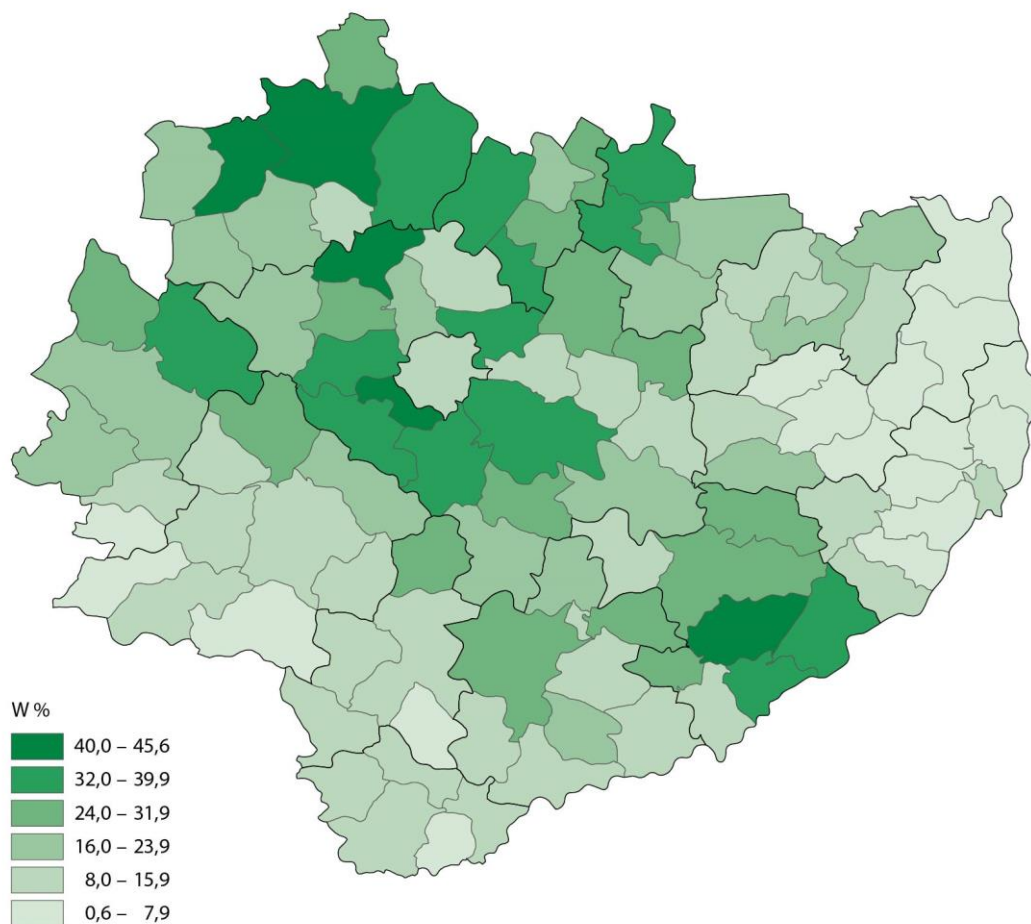
W 2020 r. było 13,9 tys. gospodarstw indywidualnych, gdzie końcowa produkcja rolnicza przeznaczona była głównie (w tym wyłącznie) na samozaopatrzenie gospodarstwa domowego – 17,5% ogółu gospodarstw indywidualnych (w Polsce 15,8%). W porównaniu do 2010 r. ich liczba zmniejszyła się o 67,3%.

W okresie dziesięciu lat zmniejszyła się liczba gospodarstw indywidualnych, gdzie końcowa produkcja rolnicza przeznaczona była na sprzedaż

W stosunku do 2010 r. znacznie zmniejszyła się liczebność gospodarstw indywidualnych, gdzie końcowa produkcja rolnicza przeznaczona była głównie (w tym wyłącznie) na samozaopatrzenie gospodarstwa domowego

Mapa 6. Udział gospodarstw indywidualnych produkujących głównie (w tym wyłącznie) na samozaopatrzenie gospodarstwa domowego w gospodarstwach indywidualnych ogółem w 2020 r.

Największy udział gospodarstw indywidualnych produkujących głównie (w tym wyłącznie) na samozaopatrzenie gospodarstwa domowego w liczbie gospodarstwach indywidualnych ogółem w 2020 r. odnotowano w gminach: Końskie (45,6%), Nowiny (44,9%) i Mniów (43,8%).

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Kielcach
p.o. Dyrektor Ewa Tomczyk
Tel: 41 249 96 02

Rozpowszechnianie:
Informatorium Statystyczne
Tel: 41 249 96 23

 www.kielce.stat.gov.pl

 @Kielce_STAT

 @UrzadStatystycznyKielce

Powiązane opracowania:

[Powszechny Spis Rolny 2020. Metodologia i organizacja badania](#)

[Powszechny Spis Rolny 2020 – wyniki ostateczne w województwie świętokrzyskim](#)

Ważniejsze pojęcia i wyjaśnienia metodologiczne zawarto w wyżej wymienionym opracowaniu.

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych – Powszechne Spisy Rolne – PSR 2020](#)